

Β. Σουλταίου Κατέ Περδίου

SAM

Κατὰ τὴν μελετητικὴν

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΙΣΤΟΡΙΚΟΝ

Ἐν τῇ Ἱστορίᾳ τοῦ σχίσματος τῆς λατινικῆς Ἐκκλησίας ἀπὸ τῆς ὀρθοδόξου ἑλληνικῆς, ἣν φιλοπονήσας ὁ ἀείμνηστος ἀρχιμανδρίτης τῆς ἐν Λειψία ἑλληνικῆς παροικίας Ἀνδρόνικος Δημητράκοπουλος ἐξέδωκεν αὐτόθι τῷ 1867 ἔτει, κατέταξε καὶ τὴν τέως ἀνέκδοτον: «Διήγησιν περὶ τῶν ἀναιρεθέντων ὁσίων πατέρων ἡμῶν ἐν τῷ ἀγίῳ Ὄρει τοῦ Ἄθω ὑπὸ Μιχαὴλ βασιλέως τοῦ λατινοφρόνου καὶ τῶν σὺν αὐτῷ Λατίνων καὶ λατινοφρόνων», ἐκ χειρογράφου τῆς ἐν Μόσχᾳ βιβλιοθήκης τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ἀντίγραφον μεταλαβών. Τὸ δὲ ἱστορικὸν τοῦτο Ὑπόμνημα εἶπε Διήγησις, ὡς ἐπιγράφεται, εὑρηται καὶ ἐν χειρογράφῳ τῆς 12^{ης} ἑκατονταετηρίδος ἀποκειμένην ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τῆς κατὰ Πάτριον σεβασμίας μονῆς τοῦ Θεολόγου, πληρέστερον ὅμως τοῦ ἐκδοθέντος κατὰ δύο παραγράφους, τὰς τελευταίας. Διὰ δὲ καὶ οὐκ ἀλυσίτητ' ἔχοντα τὴν ἐκδοσὴν αὐτοῦ καὶ ἐκ δευτέρου, ἵνα παρασχω οὕτω τοῖς φιλοκοινοῦσι τὴν τῆς μεσήλικος ἐποχῆς ἱστορίαν τοῦ ἡμετέρου ἔθνους ἀφορμὴν πρὸς κριτικὴν ἔρευναν καὶ βάσανον τῶν ἐν αὐτῷ ἱστορουμένων. Προσέθηκα δὲ καὶ βραχείας τινας σημειώσεις, παραδεικνύς σὺν ἅμα καὶ τὰ ἐν ἑκατέρῳ τῷ χειρογράφῳ διαφέροντα.

Καὶ ὅτι μὲν ὁ τοῦ ἀλλοτρίου θρόνου ἐναγῆς ἐπιβάτης Μιχαὴλ Η' ὁ Παλαιολόγος πολλαχῶς ἐκάκωσεν, ἐβασάνισε, καὶ ἐξετύφλωσε τοὺς στερῶς τοῦ πατρίου δόγματος ἀντεχομένους κληρικούς τε καὶ λαϊκούς τῆς πρωτευούσης, περὶ τούτου μάρτυρα ἔχομεν τὴν σύγχρονον ἱστορίαν¹. Ὅτι ὅμως ὑποστρέφων δῆθεν ἐκ τῆς εἰς τὴν Δύσιν ἀποδημίας αὐτοῦ κατῆρην εἰς τὸ ἀγιώνυμον Ὄρος καὶ διέπραξε τοὺς φόνους τῶν μὴ ὀμοδοξούντων αὐτῷ καὶ τὰς τῶν ἱερῶν σκηνωμάτων συλήσεις, ὡς ἐν τῇ Διηγῆσει ἀναγράφονται, τοῦτο ὡς ὑπ' οὐδενὸς ἱστορικοῦ μαρτυρούμενον ὅλως ἐστὶν ἀπαράδεκτον καὶ ἐπομένως ἀπόβλητον. Ὅσον δὲ ἀρχαῖα κἄν ᾖσιν, ἔστωσαν καὶ συγχρονούντα τῷ βασιλεῖ

¹ Γρηγορά, Ῥωμ. Ἱστορ. Ε', σελ. 127. Bonn. — Παχυμ. εἰς Μιχ. Παλαιολ. Ε', σελ. 390—64. Bonn.
 Τόμος Ι', 2. — Ὀκτώβριος 1886.

Παριουσι

AM

694

TS

Handwritten signature

ΙΩΑΝΝΗΣ Κ. ΒΗΧΑΣ
ΕΠΙΣΤΗΜΟΣ

Σελ. 77

τούτω τὰ ἐν ταῖς ἱεραῖς τοῦ Ἁθω μοναῖς διατηρούμενα ἴσως χειρόγραφα τῆς προκειμένης Διηγήσεως, οὐδόλως εἰσὶν ἀπηλλαγμένα τῆς τοῦ πλασματώδους ὑποψίας, ὅσον τούλάχιστον ἀφορᾷ εἰς τὴν ἀποδημίαν αὐτοῦ πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς τῶν Ἐκκλησιῶν ἐνώσεως. Πιθανώτερον φαίνεται μᾶλλον, ὅτι αἱ ἱστορούμεναι φονοκτονίαι τῶν Ἁγιορειτῶν διεπράχθησαν ὑπὸ τῶν τηνικαῦτα θαλασσοκρατούντων ἔτι Λατίνων τῆς Εὐβοίας καὶ Κρήτης, ἐχόντων ἴσως μεθ' ἑαυτῶν καὶ τινὰς τῶν ἐξάρνων τοῦ πατρίου δόγματος γενομένων Ἑλλήνων, καὶ δὴ μετὰ τὴν τοῦ Μιχαὴλ τελευτῆν· διότι ἄλλως ἀσυμβίβαστός ἐστι πρὸς τὰ συμβάντα ὁ ἐν τῇ Διηγῆσει ἐμφερόμενος χρόνος, ἔνθα ἰδέτω ὁ ἀναγνώστης τὴν ὑποσημείωσιν.

Τῶν ἐν τῷ ἁγίῳ Ὄρει συμβάντων μέμνηται καὶ ὁ μακάριος Ἱεροσολύμων πατριάρχης Δοσιθεὸς ἐν τούτοις: «Ὅσα δὲ βάσανα, καὶ αἰκισμοὺς, καὶ τιμωρίας, καὶ ὄσους πονηροὺς θανάτους ἐκάμασιν οἱ λατινόφρονες εἰς τὸ ἅγιον ὄρος τοῦ Ἁθωτος τῶν πατέρων, οὐδένας εἰδωλολάτρης διώκτης τὸ ἔκαμε. Ἦσαν δὲ ὅτε ἐκάμασι τὰ τοιαῦτα οἱ λατινόφρονες εἰς τὸν Ἁθωνα ὄρος» († 1285)¹. Ἀλλὰ καὶ ὁ ἀνωνύμως συγγράψας τὰ ἐν Λειψίᾳ τῷ 1806 ἐκδοθέντα: Ἐκκλησιαστικῆς Ἱστορίας Σύμμικτα, οὕτως ἐπιγράφει τὸ Β' αὐτῶν κεφάλαιον: «Ἐπεὶ τῆς πρώτης ἐπιτροπείας ἐνώσεως ἐπὶ Μιχαὴλ τοῦ Ἀ Παλαιολόγου, καὶ μὴ τελεσφορησάσης, καὶ τῆς ἀφίσεως αὐτοῦ εἰς τὸ τοῦ Ἁθω ὄρος, καὶ τῶν ὑπ' αὐτοῦ ἐκεῖσε πραχθέντων».

ΔΙΗΓΗΣΙΣ

περὶ τῶν ἀναιρεθέντων ὀσίων πατέρων ἡμῶν ἐν τῷ ἁγίῳ ὄρει τοῦ Ἁθω ὑπὸ Μιχαὴλ βασιλέως τοῦ λατινόφρονος καὶ τῶν σὺν αὐτῷ [Λατίνων καὶ]² λατινοφρόνων.

Μιχαὴλ τοῦ πρώτου τῶν Παλαιολόγων τὸ ῥωμαϊκὸν σκῆπτρον διέποντος, καὶ ὄρωντος αὐτὸ ἄκρωσ ταπεινωθῆν, διὰ τὸ ὑπὸ Ἀγερηνῶν καὶ Βουλγάρων ἐξ ἀνατολῶν καὶ δυσμῶν ἐκατέρωθεν πολεμού-

¹ Ἐν τοῖς Προλεγμ. τοῦ Τόμου Ἀγάπης σελ. 11.—Πρβλ. καὶ Περὶ τῶν ἐν Ἱεροσολ. πατριάρχ. τοῦ αὐτοῦ, σελ. 852.

² Προσέθηκα ἐκ τοῦ ἐντύπου τὰς δύο ταύτας λέξεις λειπούσας ἐν τῷ ἡμέτερῳ χειρογράφῳ· καὶ κατωτέρω γάρ (§ Β'.) φησι: μετὰ τῶν σὺν αὐτῷ Λατίνων καὶ λατινοφρόνων.

μενον, βουλὴν πονηρὰν καὶ Θεῷ ἀπαρέσκουσαν βουλευσάμενος τὸν τῷ τότε πατριαρχοῦντι Ἰωάννη τῷ Βέκκῳ τῷ λατινόφρονι, ὡς τε προστεθῆναι τῷ λατινικῷ φρονήματι, ἐπὶ προφάσει δῆθεν τῆς τῶν ἐκκλησιῶν εἰρήνης, καὶ τοῦ βοηθείας ἐκεῖθεν λατινικῆς τυχεῖν κατὰ τῶν αὐτῶ ἐπανισταμένων. Ὅθεν καὶ πάντας ἔσπευδεν¹ εἰς τὸν κρημνὸν ἐλῦσαι τῆς τοιαύτης αἰρέσεως, ἐξαιρέτως δὲ [τοὺς²] ἐν τῷ ἀγιωνύμφῳ ὄρει τοῦ Ἀθωνοῦ μοναχοῦς. Ἄλλ' ἐκεῖνοι μὲν ἀπεκρούσαντο διὰ τῆς δογματικῆς [καὶ ἐλεγκτικῆς³] ἐπιστολῆς, ἣν πρὸς αὐτὸν ἐξαπέστειλαν. Ὁ δὲ παραλαβὼν τὸν αὐτοῦ ὁμόφρονα πατριάρχην σὺν ἐτέροις ἄλλοις, ἀπῆλθεν εἰς τὴν Ἰταλίαν πρὸς τοὺς Λατίνους, καὶ προστεθεὶς τῇ αὐτῶν αἰρέσει καὶ τοῖς ἀλλοκότοις δόγμασιν, ἔνωσιν δῆθεν πεποιήκεν⁴ καὶ ταραχοποιὸν εἰρήνην, ἥτις ἐπὶ ὀκταετῶν τὰς ἐκκλησίας πάσας ἐτάραξεν, ὡς ἐν τῷ Τόμῳ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, τῆς ἐπὶ Ἀνδρονίκου τοῦ βασιλέως συγκροτηθείσης, διειλήπται⁵. Ἐπαναζεύξαντος [δὲ⁶] αὐτοῦ εἰς τὰ ἴδια μετὰ τῆς προσληφθείσης αὐτῷ ἐκεῖθεν σαθρᾶς δυνάμεως καὶ συγκίτης ἐπικουρίας⁷ (θαλασσοπορῶν γὰρ ἦν), ἐν παρόδῳ προσέβαλε τῷ τοῦ Ἀθωνοῦ ἀγιωνύμφῳ ὄρει, προθυμούμενος καὶ καρδοκῶν, εἰ τοὺς ἐν αὐτῷ μοναχοὺς συνεπομένους ἔξει τῷ αὐτοῦ φρονήματι, καὶ τοὺς λοιποὺς πάντας ἀπὸ τῆς ἐλλάσει εἰς τὸν τῆς ἀπωλείας κρημνόν. Ὅθεν καὶ ἐν τῇ τοῦ ἀγίου Ἀθανασίου λαύρᾳ ἐλθὼν, οἱ ἐν αὐτῇ οἰκοῦντες φόβῳ καὶ δειλίᾳ, ὡς οὐκ ἔδει, ληφθέντες, ἢ μᾶλλον εἰπεῖν φιλοβυχῆσαντες, καὶ προκρίναντες [οἱ τάλανες⁸] τῶν αἰωνίων τὰ πρόσκαιρα, καὶ ὡς ὁ Δημᾶς⁹, ἀγαπή-

¹ Τὸ ἐντυπον: ἀπαντας ἔσπευδον.

² Ὡσαύτως προσέθηκα τὸ ἄρθρον ἐκ τοῦ ἐντύπου.

³ Προστέθησαν αἱ δύο λέξεις ἐκ τοῦ αὐτοῦ. Τῆς δ' ἐπιστολῆς ταύτης ἀντίγραφον, ὡς ὑποσημειοῦται ὁ μακαρίτης ἐκδότης ἐν σελ. 78, περιέχεται ἐν τῷ αὐτῷ χειρογράφῳ τῆς ἐν Μόσχᾳ βιβλιοθήκης τῆς Ἱερᾶς Συνόδου. Παράβαλε δὲ καὶ τὰ τοῦ μακαρίου Δοσιθέου Ἱεροσολύμων πατριάρχου Προλεγόμενα τοῦ Τόμου Ἀγάπης, σελ. 11.

⁴ Τὸ ἐντυπον: πεποιήκαν.

⁵ Ὁ συνοδικὸς οὗτος Τόμος ἐκδέδεται ὑπὸ τοῦ Βανδουρίου ἐν τῷ Imperio Orientali τόμ. Β', σελ. 939, ἐξ οὗ μετείληφε καὶ ὁ Migne ἐν τῇ Ἑλλην. Πατρολογ. τόμ. PMB', σελ. 234.

⁶ Προσέθηκα ἐκ τοῦ ἐντύπου τὸν ἐν τῷ χειρογράφῳ λείποντα σύνδεσμον.

⁷ Εἴρηται ἐκ τῆς ἀρχαίας παροιμίας: Συκίνη ἐπικουρίαι· ἐπὶ ἀσθενοῦς καὶ ἀναπελοῦς βοηθείας, διὰ τὸ εὐθραυστον καὶ ὄλως ἄχρηστον τοῦ τῆς συκῆς ξύλου.

⁸ Καὶ αἱ δύο λέξεις αὗται προστέθησαν ὡσαύτως ἐκ τοῦ ἐντύπου.

⁹ «Δημᾶς με ἐγκατέλιπεν, ἀγαπήσας τὸν νῦν αἰῶνα» (Παῦλ. Πρὸς Τιμ. Β', δ', 10).

σαντες τὸν τῶν αἰῶνα, καὶ χωρὶς βρασάνων καὶ ἀπειλῶν θάπτον ὑπέκυψαν, πρὸδόντες τὴν οἰκείαν¹ εὐσέβειαν, καὶ μετὰ φώτων καὶ ὕμνων καὶ προπομπῆς τοῦτον ἐδέξαντο ὡς τέκνα μωμητά², καὶ οἱ παράνομοι³ καὶ ἀλλότριοι τοῦ ἐαυτῶν πατρός⁴· καὶ ἐν τῷ κυριακῷ ἱερουργήσαντες ἀνιέρως μετὰ τῶν σὺν αὐτῷ Λατίνων καὶ λατινοφρόνων, τὴν ἀναφορὰν ἐποιήσαντο τῶν αἰρετιζόντων, τοῦ πάπα δηλαδὴ καὶ τοῦ πατριάρχου σὺν τῷ βασιλεῖ.

Εἶτα ἐκεῖθεν ἀπάρας, ἐν τῇ τῶν Ἰβήρων κατήχθη σεβασμία καὶ ἱερᾶ μεγάλη μονῆ, τὰ αὐτὰ δρᾶσαι βουλόμενος· ἀλλ' ἐψεύσθη τῆς ἐλπίδος ὁ μάταιος. Οἱ γὰρ ἐν αὐτῇ οἰκοῦντες⁵ ὀσιώτατοι μοναχοί, οὐκ ἐνέδωκαν τῇ δειλίᾳ, οὐδὲ ὑπήχθησαν τῷ τῆς λαύρας πονηρῷ ὑποδειγματι, ἀλλ' ἀντέστησαν στεβρῶς καὶ ἀνευδότης, καὶ ἐπὶ Κύριον πεποισμένοι ὡς ὄρος Σιών, οὐκ ἐσαλεύθησαν⁶, ἀντεχόμενοι τῶν ἀποστολικῶν καὶ πατρικῶν παραδόσεων, ἐλέγχοντες ἀποτόμως τὸν δυσσεβῆ βασιλέα καὶ τοὺς τούτου ὁμόφρονας ὡς αἰρετικούς καὶ παρανόμους. Ὁ δὲ μὴ ἐνεγκὼν τοὺς ἐλέγχους, διεῖλεν αὐτοὺς εἰς δύο καὶ τοὺς μὲν ὄντας ἐκ τοῦ ἰβηρικοῦ γένους ἐν τῇ Ἰταλίᾳ ἐξώρισεν, τοὺς δὲ λοιποὺς ἐν τῷ τῆς μονῆς πλοίῳ βαλὼν, ἐκέλευσε τῆς γῆς μακρὰν ἀποστάσαντας τοὺς αὐτῷ ὑπασπιστάς διασπῆσαι τὸ πλοῖον καὶ τῷ βυθῷ παραπέμψαι· καὶ οὕτως ἔτυχον τοῦ μακαρίου τέλους διὰ τῆς τοῦ ὕδατος πινημονῆς οἱ ἅγιοι ὀσιομάρτυρες καὶ ὁμολογηταί, τελέσαντες τὴν καλὴν ὁμολογίαν. Τὰ δὲ τῆς μονῆς πάντα διαρπάσας ἔρημον εἶασεν.

Ἀπάρας τοίνυν ἐκεῖθεν, ἐν τῇ τοῦ Βατοπεδίου ἱερᾶ καὶ μεγίστη λαύρα κατήρεν⁷· καὶ εἰσελθὼν ἐν αὐτῇ, τὰ ὅμοια [ἦν⁸] ἀπαιτῶν τοῖς προλαβοῦσι, τῇ τῆς αἰρέσεως δηλαδὴ ἐνώσει, καὶ τῇ ἀνα-

¹ Τὸ ἔντυπον: τὴν ἐαυτῶν.

² Γραφικὴ ἢ ῥῆσις, ἐκ τοῦ Δευτερονομ. λβ', 5.

³ Οὕτω τὸ χειρόγρ. Τὸ δὲ ἔντυπον: ὡς οἱ παράνομοι. Ἰσως μέντοι ἐγγράφω ἐν τῷ πρωτοτύπῳ: καὶ ὡς παράνομοι.

⁴ Δῆλον ὅτι τοῦ ἀνωτέρω μνημονευομένου ὀσίου Ἀθανασίου τοῦ πρώτου οἰκιστοῦ τοῦ Ἄθω καὶ ἱδρυτοῦ τῆς μεγίστης λαύρας.

⁵ Τὸ χειρόγρ.: ἀσχοῦντες, εἰ καὶ μικρὸν ἀνωτέρω καὶ πάλιν αὖ παρακατὶν ἔχει: οἰκοῦντες, ὡς περ δὴ καὶ τὸ ἔντυπον.

⁶ Ψάλμ. ρκδ', 1.

⁷ Κατεῖρεν τὸ τε χειρόγραφον καὶ τὸ ἔντυπον.

⁸ Προσέθηκα τὸ ῥῆμα ἐκ τοῦ ἐντύπου ἀντὶ τοῦ ἐν τῷ χειρογρ. τὰ ὅμοια παιτῶν.

φορᾶ τῶν αἰρετικῶν. Ἄλλ' οἱ [ἐν αὐτῇ¹] ἐνασκούμενοι ὀσιώτατοι μὲ-
ναχοὶ οὐχ ὑπεῖξαν², οὐδὲ ἐνέδωκαν, ἀλλ' ἀντέστησαν γενναίως διε-
λέγχοντες τὴν αὐτῶν παράνοιαν γραφικαῖς ἀποδείξεσι. Διὸ καὶ ἐν τῇ
στάσει αὐτῶν αἰσχυνηὶς ὁ δυσσεβὴς βασιλεὺς ἐκέλευσε πάντας αὐτοὺς
ἀπαχθῆναι ἐν γεωλόφῳ τινὶ ἔγγιστά που τῆς μονῆς, καὶ οὕτω τὸν
διὰ τῆς ἀγχόνης μακάριον ὑπέστησαν θάνατον οἱ μακάριοι ὁμολογη-
ταί, ἀπολαβόντες τὴν μακαρίαν καὶ αἰδίου ζωὴν ἀντὶ τῆς προσκαί-
ρου. Τὰ δὲ τῆς μονῆς πάντα σκυλεύσας καὶ ἀφηνίσας ἠρήμωσεν.

Μετὰ δὲ ταῦτα ἀπῆλθεν ἐν τῇ σεβασμίᾳ καὶ ἱερᾷ μονῇ τῇ λεγο-
μένη τῷ Ζωγράφου. Οἱ δὲ ἐν αὐτῇ ὀσιώτατοι³ μοναχοί, τὸν ἀρι-
θμὸν ὄντες κς', ἀπέκλεισαν ἑαυτοὺς ἐν τῷ τῆς μονῆς πύργῳ, κἀκεῖ-
θεν ἤλεγχον αὐτούς, τοῖς ῥήμασιν ὡς βέλεσι⁴ βάλλοντες, αἰρετικούς
καὶ παρανόμους ἀποκαλοῦντες. Ὁ δὲ παράνομος βασιλεὺς κελεύσας
τοὺς ὑπ' αὐτὸν συλλέξει πλῆθος φρυγάνων καὶ κατακαῦσαι αὐτοὺς
σὺν τῷ ὀχυρώματι· καὶ οὕτω τὸν διὰ πυρὸς ὑπέστησαν θάνατον οἱ
μακάριοι κατὰ τὴν δεκάτην τοῦ Ὀκτωβρίου μηνός.

Καὶ ἐξελθὼν ἐκεῖθεν⁵ κατέλαβε τὴν τῶν Καρεῶν κελλιωτικὴν
λαύραν, ἔνθα καὶ τὸ τοῦ Ὄρους Πρωτεῖον⁶ ἵδρύται. Ὁ δὲ πρωτεύων
καὶ οἱ σὺν αὐτῷ [ἀντέστησαν αὐτῷ] γενναίως, τοῖς προλαβοῦσιν [ὀ-
μοίως] ἐλέγχοντες⁷. Ὁ δὲ εἰς ὄργην κινήσει ἐκέλευσε πάντας αὐ-
τοὺς μαχαίρας ἔργον γενέσθαι⁸· καὶ οὕτως ἐτέλειώθησαν οἱ ἅγιοι
ὁμολογηταί. Τὴν δὲ ἐκκλησίαν αὐτῶν⁹ πυρπολήσας, καὶ τὰ τῶν
μοναχῶν σκηνώματα ληϊσάμενος, καὶ τὸν βουνὸν ὑπερβάς, ἐν τῇ τοῦ
Ἐηροποτάμου λεγομένη μονῇ ἀφίκετο. Οἱ δὲ ἐν αὐτῇ οἰκοῦντες, συ-

¹ Λεῖπουσιν ἐν τῷ χειρογρ. αἱ δύο λέξεις αὗται.

² Τὸ ἐντυπον: ὑπῆξαν.

³ Ὡσαύτως: θεοφιλέστατοι.

⁴ Ἐκ τοῦ ἐντύπου ἀντὶ τοῦ ἐν τῷ χειρογρ.: ὡς βέλη.

⁵ Τὸ ἐντυπον: Εἶτα ἐκεῖθεν ἐξελθὼν.

⁶ Τὸ νῦν λεγόμενον Πρωτεῖον, ἐν ᾧ συνεδριάζουσιν οἱ τὰς μονὰς τοῦ Ὄ-
ρους ἐκπροσωποῦντες τῶν κοινῶν ὑποθέσεων ἕνεκα. Καριαὶ δὲ ὀνομάσθη ὁ
τόπος, ὡς ἀπομνημονεύουσιν οἱ Ἄγιοι, ἐκ τῶν καρῶν τῶν τηλικαῦτα
ἀποσφαγέντων μοναχῶν.

⁷ Οὕτως ἐκ τοῦ ἐντύπου ἀντὶ τῶν ἐν ἐν τῷ χειρογρ.: . . . καὶ οἱ σὺν αὐ-
τῷ γενναίως τοῖς προλαβοῦσιν ἤλεγχον.

⁸ Τὸ ἐντυπον: ποιῆσαι.

⁹ Λεῖπει ἢ ἀντωνυμία ἐν τῷ ἐντύπῳ.

σχεθέντες τῷ φόβῳ¹, [καὶ²] ἀντὶ τῶν αἰωνίων τὰ πρόσκαιρα προτιμήσαντες, ὡς ὁ τῶν ἁγίων Τεσσαράκοντα ἔκπτωτος³, ἐπὶ κακῷ, τῷ τῆς λαύρας, ζηλώσαντες ὑποδείγματι, ὁμοίως αὐτὸν ἐδέξαντο μετὰ φώτων καὶ κρότων καὶ μεγάλης τιμῆς. Εἶτα ἐν τῷ ναῷ εἰσελθόντες ὁμοῦ τὴν λειτουργίαν ἐτέλεσαν, τοὺς αἰρετιζοντας μνημονεύσαντες. Ὁ δὲ ἐπιβλέπων ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ ποιῶν αὐτὴν τρέμειν⁴, θάττον συσσεισας μετ' ἤχου, τὸν μὲν ναὸν κατέβαλε, καὶ τοὺς ἐν αὐτῷ ἱερεῖς τῆς αἰσχύνῃς κατέχωσε, καὶ τὰ τῆς μονῆς τεῖχην ἀνέτρεψεν, ἕνα μόνον καταλιπὼν κεκλιμένον εἰς σημεῖον τοῖς μετέπειτα. Ὁ δὲ βασιλεὺς καὶ οἱ σὺν αὐτῷ ταῦτα ἰδόντες καὶ αἰσχυθέντες, καὶ τὰ πρόσωπα ἐντροπῇ καλυψάμενοι, ταῖς ναυσὶν ἐπιβάντες τὰ ἴδια κατέλαβον.

Τούτων δὲ ἀπελθόντων, καὶ καιροῦ λαβόμενοι οἱ καταλειφθέντες καὶ κρυπτόμενοι μοναχοὶ ἐν τοῖς δασυτέροις τόποις, διὰ τὸν φόβον αὐτῶν, ἐξῆλθον ἐν τοῖς ἰδίῳις κτηνώμασι, καὶ τοὺς ὑπ' ἐκείνων κτανθέντας εὐρόντες συνέστειλαν, καὶ τῇ ὁσίᾳ ταφῇ παραδεδώκασιν, τὰ τοῦ Δαβὶδ εὐκαίρως ἐπάδοντες. Ὁ Θεὸς ἤλθοσαν ἔθνη εἰς τὴν κληρονομίαν σου, ἐμίλησαν τὰς τόποις τὸν ἅγιόν σου ἔθετο τὰ θρησιμαῖα τῶν δούλων σου βρώματα τοῖς πτεεινοῖς τοῦ οὐρανοῦ, τὰς σάρκας τῶν ὀστέων σου τοῖς θηρίοις τῆς γῆς⁵. Ἐγένετο δὲ ταῦτα κατὰ τὸ ἑξακισχίλιον ἐπτακισχίλιον ἐννενηκιστὸν τρίτον ἔτος, ἐν μηνὶ Ὀκτωβρίῳ⁶.

Μετὰ δὲ ταῦτα ὕστερον ἐπέλαμψε τὸ τῆς ἀληθείας φῶς ταῖς ἐκκλησίαις τοῦ Θεοῦ· τὴν γὰρ ψωριῶσαν τῆς Ῥώμης Ἐκκλησίαν ἐκ τῆς ποιμνῆς ἀποσκορακίσαντος τοῦ εὐσεβοῦς βασιλέως Ἀνδρονίκου τοῦ Παλαιολόγου (τοῦ διὰ τοῦ θεοῦ καὶ ἀγγελικοῦ σχήματος μετονο-

¹ Τὸ ἔντυπον: φόβῳ βληθέντες.

² Προσετέθη ἐκ τοῦ ἐντύπου ὁ σύνδεσμος.

³ Ὁ κατὰ τὸ μαρτύριον δῆλον ὅτι μικροψυχῆσας καὶ εἰς τὸ πλησίον βαλαεῖτον προσδραμών.

⁴ Ψαλμ. ργ', 32.

⁵ Ψαλμ. οθ', 1-2.

⁶ Ὁρθῶς ὁ μακαρίτης ἐκδότης παρατηρεῖ, ὅτι ὁ ἐμφερόμενος ἐνταῦθα χρόνος ἐστὶν ἡμαρτημένος· τούτῳ γὰρ προσπίπτει τὸ 1284 (οὐχὶ τὸ 1285, ὡς ἐσημειώσατο) σωτήριον ἔτος. Τοῦ δὲ Μιχαὴλ ὁ θάνατος συνέβη τῷ 6791 (+1282) Δεκεμβρίου 11 (ἴδε Παχυμ. ς', σελ. 531.—Γρηγορ. Ε', σελ. 152.—Φραντζ. σελ. 24 Bonn.). Ἔως ᾧδε λοιπὸν τελευτᾷ τὸ τῆς Μόσχας χειρόγραφον

Λεωνὶ ἐλεμπερ
μου σμ.

μαθητός Αντωνίου μοναχού, του το παρ' εμὸν διαδεδ-
 γμαίνου ενήθερον, σοφὸν δὲ ἤγιστον ὑπὸρ' ἡμῶν ὑπερβί-
 ας καὶ τῶν ὁρθῶν δογματικῶν ἀρίστον, οἱ καὶ ἐνοδοῦν
 οἰκονομικῶν συνειρησάσ, καὶ τὸν Βένεμον κοδωρο-
 ρου πατριῶν, καὶ τῶν ἀναειρησάσ παρ' αὐτοῦ ἐν τῷ
 πρὸ αὐτοῦ, ἐπισημῶν τῆς ἐκμυστικῆς μετὰ Θεοῦ ἐπου-
 τήσεως, καὶ τῶν ἐν τῷ Τόμῳ καὶ αὐτῆς ἀγίας ἐνέ-
 δοῦ περιεχόμενα. Οὗτοι καὶ τῶν κοῦ Ἐκπονολάτου
 φωνῆσ ἀν' ἐδερῶν ἀνήγαγεν. Ἡ δὲ τοῦ Βαλααμίδου
 ἱερὰ γαῖρα, καὶ γέμεται, ὑπὸ ἑσταίου κοῦ καὶ ἐρβίας
 δευτέρου ἀνεκταίνεσθαι, καὶ ἡ ἐν αὐτῇ εὐβασιῆσ
 ἐκμῶν καὶ ὑπερβίασ διὰ τὸ κοῦ καὶ ἐκπονολάτου. Ἡ δὲ
 τοῦ Ζωγράφου ἱερὰ φωνῆσ, καὶ ἡ ἐν τῇ Πρωτικῇ καὶ
 κερῶν ἀφανιστικῆσ, ὑπὸ τῶν καὶ Βουγγαρίας κερ-
 τῶν καὶ αὐτῆς ἀνεκταίνεσθαι.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ἐξωκεῖτα οὗ καὶ τῶν ἐκμῶν καὶ κερῶν καὶ τῶν
 τῶν ἀγίας ἵνα δια τῶν κερῶν καὶ ἀγίας
 αὐτοῦ κερῶν, καὶ ἀνεκταίνεσθαι κερῶν, ἐκπονο-
 λατοῦ καὶ τῶν ὁρίων κερῶν καὶ τῶν καὶ
 ὁποιοῦν, ὡς ἡ κερῶν ἀγίας, ἐκπονολάτου
 καὶ διεκταίνεσθαι τῶν ἀγίας ἐκμῶν ἐν τῇ ἱταλικῇ
 αὐτῶν καὶ ἐκπονολάτου. Οὗ αὐτῆς κερῶν
 ἡ δόξα καὶ τὸ κερῶν ἐν τῇ Πρωτικῇ καὶ τῇ
 ἀγίας Πρωτικῇ, ὡς καὶ ἐν τῇ ἀνεκταίνεσθαι αὐ-
 τῶν. Ἄψιν.

1. Ζαμυγιων.

ὁ δὲ κερῶν καὶ τῶν κερῶν ἱταλικῇ: ἡ δὲ κερῶν ἐκμῶν καὶ
 κερῶν κερῶν καὶ τῶν κερῶν καὶ τῶν κερῶν καὶ τῶν κερῶν
 καὶ τῶν κερῶν καὶ τῶν κερῶν καὶ τῶν κερῶν καὶ τῶν κερῶν

ΑΚΑΔΗΜΙΑ



ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ



007000050249